

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**De scholasticæ Theologiæ Vanitate, qua superioris
ætatis homines, doctrinam & religionem suam
tueba[n]tur, Liber, in locos communes digestus. Omnibus
ueræ ac solidæ pietatis studiosis in primis ...**

Sarcerius, Erasmus

Francoforti, 1541

VD16 S 1775

De Absolvitione, peccatorum remissione, & gratia.

urn:nbn:de:hbz:466:1-29838

DOCTRINA SCHOLAST.

cedere debet usque ad sumptionem inclusiue,
& postea cessare, ac communionem ac com-
plendas in armario aut loco secreto complere.

Excommunicatio est duplex: maior & mi-
nor. Maior separat a coetu fidelium. Minor a
participatione sacramentorum.

Excommunicatus priuatur usu iurisdictio-
nis, non autem iurisdictione.

Ecclesia potest excommunicare pro damno
temporali illato.

In quintuplici casu prohibetur participatio
cum excommunicatis, Vnde uersus:

Os, orare, uale, communio, mensa negatur:

Participans cum excommunicatis uel in di-
uinis, uel ex contemptu contra præceptum ec-
clesiæ, peccat mortaliter, in alijs autem ueniali-
ter.

DE ABSOLVTIONE, peccatorum remissione, & gratia.

Absolutione sacerdotis remittuntur pecca-
ta in confessione, etsi non credat absoluendus.

Absolutionis causa contritio est, non tam
uerbum Dei.

Ab solui nemo debet sine sufficiente contri-
tione.

Absolu-

DE ABSOLVTIONE! 107

Absolutio fundata est super contritionem: ergo nemo debet absolui, nisi sufficienter fuerit contritus.

Sacerdos quando non serio absoluit, sed ioco, non ualet absolutio, etsi quis se absolutum esse credat.

Absolutio pro dignitate personarum ualet: sic absolutio papæ excellentior est absolute Cardinalis &c.

Absolutio Laicorum non est tanti ponderis, quanti absolutio Clericorum.

Remissio culpæ inuitur contritioni peccatoris, officio & potestati sacerdotis.

Remissio culpæ incerta est, propter incertitudinem contritionis.

Remissio peccatorum super contritionem edificari debet.

Non est credenda remissio peccatorum, nisi certa sit contritio.

Absolutio nulla est, quæ fit à sacerdote restricto.

Reseruatio casuum & restrictio impedit absolute.

Aristotelis Ethica, optima est gratiæ amica.

Gratia Dei nonnunquam existit otiosa. Gabriel.

Deus acceptat hominem sine gratia Dei iustificante. Occam.

Gratia etiam non ponenti obicem datur.

Sacrae

Nota

Syn^a 79 b.

DOCTRINA SCHOLASTICA

Sacræ scripturæ & usui Ecclesiæ repugnans
Deum remittendo culpam, remittere & pœ-
nam, item Deum non commutare pœnam in
aliquam pœnam temporalem satisfactoriam,
per canones & sacerdotis iniunctionem, in par-
te uel toto declaratam.

3 Cause gratiæ sunt, & gradus ad gratiam, me-
ritorium, congruum & condignum.

386 Negandum est, quemlibet Sacerdotem,
nullo prælato dempto, suo subdito petenti,
posse remittere, aut debere, pœnas & culpas,
ita quod prælatus plenarie non absolvens à pœ-
na peccet.

Absolutio non tam fide nititur, quàm con-
tritione.

Gratia est qualitas in nobis.

Non potest quilibet absolvere quemlibet in
confessione.

Non ordinatus non potest absolvere.

Sacerdos nō debet absolvere, nisi ad aliquid
faciendum, ligando.

Sacerdos habet potestatem absoluedi à quo-
libet peccato, exceptis reseruatīs.

1. Solus Papa in sex casibus absolvere potest,
scilicet quando aliquis iniicit manum uiolen-
tam in Clericum uel religiosum, de illo, qui in-
cendit ecclesiam, & est denunciatus, de illo, qui
frangit Ecclesiam, & est denunciatus, de illo,
qui in diuinis scienter communicat excommu-
nicatis

nicatis nominaliter à Papa, de illo, qui falsificat sedis apostolicę literas, & de illo qui excommunicatis in crimine communicat.

Consuetudo dar uel aufert potestatem absoluendi, sicut quando in aliquo episcopatu enormia crimina ad terrorem Episcopo reseruantur.

Nullus potest absolvere ab excommunicatione maiori lata à iudice, nisi ipse uel eius superior.

Casus quinque sunt, in quibus oportet, quod simplex sacerdos mittat absoluendum ad superiorem, scilicet solennis poenitentia, excommunicatio reseruata, irregularitas, incendium, & consuetudo in aliquo episcopatu.

Culpa tantum remittitur per absolutionem sacerdotis.

Quaedam reliquię peccati remanent post absolutionem, scilicet dispositio ad peccatum reatus, licet diminutę.

Peccatum in casu reseruato non potest remitti, nisi accesserit autoritas reseruantis.

Homines possunt impiere precepta Dei sine gratia.

Potestate clauium remittuntur peccata coram ecclesia, non autem coram Deo.

Contritione meremur gratiam.

Per bona opera extra gratiam facta, meremur ex pacto diuino gratiam.

Per

DOCTRINA SCHOLAST.

Per attritionem meremur gratiam.

In remissione peccati, deus remittit culpam,
Et tamen quia conuenit iustitiæ diuinæ puni-
re peccatum, mutat pœnam æternam in tem-
poralem.

Propter nostras pœnas & satisfactiones re-
mittuntur peccata.

Remissio peccatorum debetur pro nostra
pœna, & satisfactionibus nostris.

Iustitiæ Dei conuenit punire peccata: ergo
pœnæ stant pro peccatis.

Non peccat homo, qui facit opera præcep-
torum extra gratiam.

Absolutionis forma apud scholasticos hæc
cōmunior est. Passio Domini nostri Iesu Chri-
sti, merita beatissimæ uirginis Mariæ, & omni-
um sanctorum, sint tibi in remissionem pecca-
torum.

Suspensus ab officio, non potest absolueré,
Fictus non accipit absolutionem.

Potestas absoluedi fundata est in caracte-
re sacerdotali, unde & sacerdos hereticus, pro-
pter impressum illum characterem perpetuo
durantem, absolueré alios potest in necessitate.

Laicus non absoluit.

Duæ sunt clauēs sacerdotis. Altera clauis sci-
entiæ, per quam cognoscit, quis dignus sit ab-
solutioe. Altera clauis potestatis seu iurisdic-
tionis, qua profert sententiam.

Non

*clauis
scientiæ*

Nō quilibet sacerdos potest absoluere, quia
ad authoritati & rationi contrariatur.

Absolutio est sacramentum iudiciale.

Inter absoluendum imponuntur manus ab
soluendo, in signum reconciliationis.

Quemadmodum solus sacerdos habet pote
statem in corpus Christi, illud cōsecrandi in sa
cramento altaris, sic solus sacerdos habet pote
statem in spirituale corpus Christi, hoc est, in
credentes, absoluendi eos à suis peccatis.

Laicus etiam in necessitate mortis, non po
test absoluere sacramentaliter.

1. Nemo nouit an sit in gratia Dei, uel extra
gratiam.

2. Item, nemo nouit, an amore, uel odio dei di
gnus sit.

3. Imago Dei nobis concreata, quæ est ipsa a
nimæ natura, dicitur gratia.

4. Gratia largè est Dei donum naturæ rei super
additum, siue consequatur naturã generaliter,
siue hanc naturam specialiter, ut sunt corporis
fortitudo, animi uigor, ingenij perspicacitas,
& industria, bonã memoria, cognitio rerum,
etiam naturaliter acquisita pulchritudo, elo
quentia, affabilitas, etiam externarum rerum
possessiones &c.

Gratia est forma nobis à deo gratis data sine
meritis præcedentibus, gratum faciens haben
tem, & eius opus bonũ reddens digna uita æ
terna.

1.
Gratia
et fructus

2-

d

DOCTRINA SCHOLAST.

Duplex est gratia. Gratia gratum faciens, & gratia gratis data.

Gratia gratum faciens, quam habens amicus Dei constituitur, & dignus uita æterna. Est enim quædam forma animæ à Deo infusa, qua anima formaliter redditur Deo grata & chara, & qua ordinatur ad uitam æternam possidendam, nisi obicem posuerit uel impedimentum.

In habentibus usum rationis, non sufficit meritum Christi ad remissionem peccatorum, sicut in non habentibus, qui merito redemptoris accipiunt remissionem peccatorum, & non in proprio merito, sed necesse est etiam addere proprium meritum, secundum illud: Si uis ad uitam ingredi, serua mandata.

Quia gratia gratis data semper præstò est, igitur inexcusabilis est homo, si gratiam gratum facientem non recipit.

Quamuis liberum arbitrium non potest efficere in homine gratiam, tamen potest se ad gratiam habilitare & præparare, ut habeat.

Gratia non datur ei, qui se ad gratiam non habilitat.

Gratia propriè dicitur donum datum diuinitus ad merendum.

Gratia pœnam æternam in pœnam temporalem transmutat.

Gratia opera nostra meritoria facit.

Quamuis

DE ABSOLUTIONE. 219

Quamuis homo nunq̄ sit certus de peccati remissione, tamen propter hoc nō oportet poenitentiam exteriorem esse perpetuam.

Sacerdos non absoluit, nisi ad aliquid faciendum ligando.

Hæreticus non absoluit.

In articulo mortis quilibet sacerdos tantū à quolibet peccato absolvere potest, aliās non.

Nullus potest se uel parem uel superiorē absolvere nec ligare, nisi de ueniali.

Sacerdos potest absolvere eam cum qua peccauit, sed non debet.

Sacerdos simplex potest absolvere ab homicidio, sed non ab irregularitate.

Excommunicatus non potest absolui à peccatis, nisi prius præcedat absolutio ab excommunicatione. *Ho. Dio*

Inuitus potest ab excommunicatione absolui, non autem à peccatis.

Quando homo facit totum quod potest, & totum quod in se est, tunc est necessitas ad habendam gratiam &c.

Causa effectiua principalis gratiæ est Deus, dispositiua insufficienter homo, sufficienter Christus, instrumentaliter sacramenta.

Deus dat gratiam, sed dignis tantum, quos dignos fecit.

Gratia non datur propter merita præcedentia, sed sequentia.